

ANALYSE

Finansministeriet ved reelt ikke, om strukturerne er forbedret

Onsdag den 14. november 2018

Flere reformer af arbejdsmarkedet har ifølge de økonomiske ministerier nedbragt ledighedens langsigtede niveau – den såkaldte strukturelle ledighed, som er et meget vigtigt nøgletal. Men vi ved faktisk ikke, om den strukturelle ledighed er faldet. Tværtimod kan den faktisk være steget i de senere år, skriver senioranalytiker.

Af Jon Nielsen

Senioranalytiker i
Arbejderbevægelsens
Erhvervsråd

jn@ae.dk

Finansministeriet og Økonomi- og Indenrigsministeriet forsøger ofte at beregne den underliggende tendens bag aktuelle stigninger og fald i ledigheden. Det gør de ved at beregne det strukturelle ledighedsniveau – altså ledighedens niveau på lang sigt, som er et vigtigt nøgletal. Det er dette strukturelle niveau, som man har forsøgt at forbedre med de senere års reformer af for eksempel dagpenge og kontanthjælp.

Tilmeld dig gratis til vores
nyhedsbrev for flere nyheder

Tilmeld

Finansministeriets fortælling om den strukturelle ledighed er, at den er faldet støt siden 00'erne. Det bruger ministeriet ofte til at argumentere for, at de gennemførte reformer har virket. Men faktisk er det slet ikke sikkert, at den strukturelle ledighed er faldet.

I Danmark har vi nemlig to officielle tal for ledigheden. Og den strukturelle ledighed er kun faldet, hvis man ser på den ene af ledighedsopgørelserne – den registerbaserede ledighed.

Den strukturelle ledighed er derimod steget, hvis man ser på den anden ledighedsopgørelse – Arbejdskraftundersøgelsen (AKU-ledigheden) fra Danmarks Statistik.

Registerledigheden er en dansk konstruktion, hvor man optæller alle, som i de offentlige ydelsesregistre står som modtagere af dagpenge eller kontanthjælp og som jobparate.

AKU-ledigheden er den internationalt anbefalede metode, hvor man spørger et stort udsnit af danskerne, om de har søgt job inden for de seneste uger, og om de er klar til at starte i job.

“ Da det er uvist, om den strukturelle ledighed er steget eller faldet, kan man ikke bruge udviklingen til at sige noget om virkningen af de senere års reformer.

Jon Nielsen, senioranalytiker i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

Da det er uvist, om den strukturelle ledighed er steget eller faldet, kan man ikke bruge udviklingen til at sige noget om virkningen af de senere års reformer.

I figuren nedenfor har vi beregnet de strukturelle niveauer. Vi har brugt en beregningsmetode, der svarer til De Økonomiske Vismænds metode og minder om Finansministeriets.

Her ses det, at hvor registerledigheden overordnet set er faldet siden årtusindskiftet, så er AKU-ledigheden steget markant under krisen og er stadig betydeligt over niveauet fra før krisen. En tilsvarende udvikling ses i de strukturelle niveauer.

Ifølge vores beregninger var den strukturelle registerledighed i 2017 på 4,3 procent. Vurderet på baggrund af registertallene er den strukturelle ledighed blevet løbende forbedret siden 2007.

Hvis vi i stedet baserer beregningen på AKU-opgørelsen, var den strukturelle ledighed 5,9 procent i 2017. Vurderet på baggrund af AKU-tallene er der sket en strukturel forværring siden 2007, hvor tallet var 5,2 procent.

Hele grafikken er indsat sidst i pdf'en.

Der er ikke ét af de to ledighedsmål, som entydigt giver det mest retvisende billede af antallet af ledige. Da registerledigheden er en optælling af jobparate dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere, så falder registerledigheden automatisk, når man strammer kriterierne for at få dagpenge eller kontanthjælp – uden at folk nødvendigvis er kommet i job eller er stoppet med at søge.

De kan bare være kommet over på andre ydelser eller være faldet ud af ydelsessystemet. Selvom veldesignede reformer uden tvivl kan påvirke strukturledigheden, så bliver reformeffekten blandet sammen med en automatisk effekt, når man ser på registerledigheden.

Omvendt er der også problemer med AKU-ledigheden, som lider af stikprøveusikkerhed og har databrud i 2007 og 2016. AKU-ledigheden omfatter også personer, der kun søger mindre job, for eksempel jobsøgende studerende.

“ AKU-ledigheden afspejler bedst, hvor presset arbejdsmarkedet er.

Jon Nielsen, senioranalytiker i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

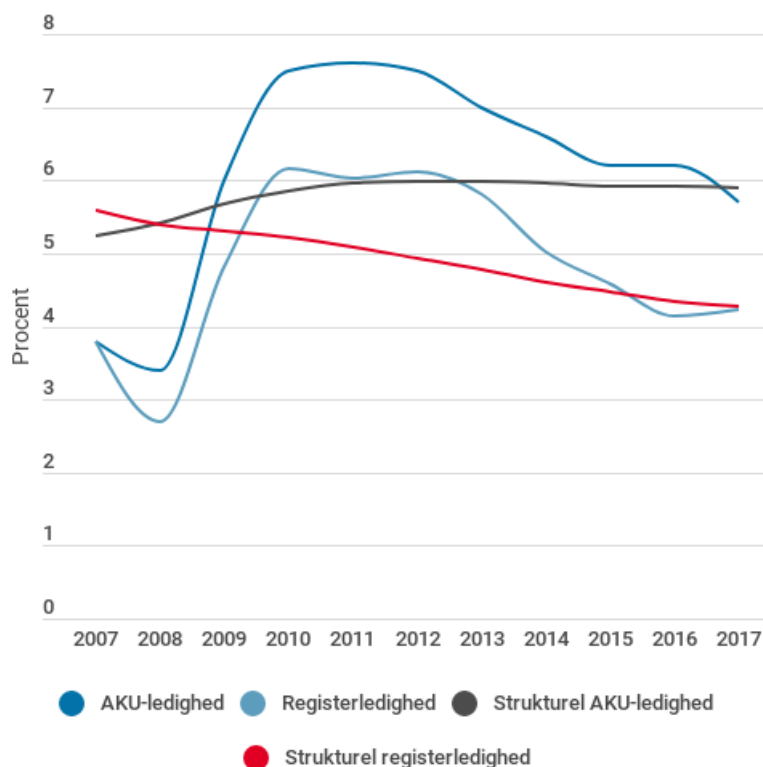

Vores bagvedliggende beregninger viser, at AKU-ledigheden bedst afspejler, hvor presset arbejdsmarkedet er. Nationalbanken, Vismændene og Danmarks Statistik har tidligere vist det samme. Strukturledigheden beregnes som det niveau, ledigheden ville have, hvis presset på arbejdsmarkedet var neutralt. Derfor tyder de bagvedliggende beregninger på, at den strukturelle AKU-ledighed bedst afspejler det strukturelle ledighedsniveau.

Stigningen i den strukturelle AKU-ledighed ser ud til at være et resultat af finanskrisen. Derfor er det nærliggende at tro, at vi også vil se den strukturelle AKU-ledighed falde, hvis opsvinget varer ved, og vi fastholder et moderat pres på arbejdsmarkedet. For det kan skabe plads til nogle af dem, som tæller med i AKU-ledigheden, men ikke nødvendigvis optræder i registertallene.

Dermed taler vores beregninger for, at man ikke skal være så bange for at få lidt ekstra pres på arbejdsmarkedet. Det er naturligvis sagt med et forbehold, for også her er det begrænset, hvad vi kan konkludere ud fra de strukturelle skøn.

Uvist om det strukturelle ledighedsniveau er steget eller faldet under krisen

Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) på baggrund af Danmarks Statistik og Eurostat.